

Tel Aviv

19/06/2017

תל אביב

Please Quote:

5538

סימולין:

לכבוד

הגב' חייכ רחל עזריה, יו"ר וועדת הרפורמות בכנסת

יו"ר הוועדה הנכבדה וחברי הכנסת הנכבדים,

הנדון: הצעת חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (שירותים פיננסיים מוסדרים) (תיקון מס' 4)
(הפעלת מערכת לתיווך באשראי), התשע"ז-2017
סעיף 25 יט המוצע לחוק – פטור מחובת רישוי לתאגידי בנקאיים ולסולקים

מבוא

1. בימים אלה, הועדה מצויה בעיצומו של הליך הקראה של הצעת חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (שירותים פיננסיים מוסדרים) (תיקון מס' 4) (הפעלת מערכת לתיווך באשראי), התשע"ז-2017 ("הצעת החוק").
2. בישיבתה האחרונה, החלה הועדה בהקראה של סעיף 25 יט המוצע לחוק (במסגרת סעיף 4 להצ"ח), המפרט את אותם גורמים אשר יהיו פטורים מחובת הרישוי הקבועה בסעיף 25 יח המוצע לחוק. לאור דברים שעלו במהלך בדיוני הועדה בישיבתה האחרונה, סברנו שנכון יהיה ליתן את עמדתנו בסוגייה זו בכתב כדלקמן:
 - 2.1 תחילה, חשוב להבהיר, היוזמה החקיקתית לאסדרת תחום ה-P2P בארץ היא מבורכת, על כך אין מחלוקת. אך יש לזכור, כי התכלית העומדת בבסיס האסדרה היא עידוד והגברת השימוש בפלטפורמות ה-P2P וזאת אגב קביעת מנגוני פיקוח ורגולציה בהיקף נמוך במטרה להגן על המשתתפים בתחום ה-P2P. במהלך הדיונים על סעיף הקובעים לסייגים לחובת הרישוי התחוויר כי הצעת החוק מקנה לאותם גורמים שהחוק בא ליצור ולהגביר את תחרות בענפים בהם הם פועלים – כלים לעקר מתוכן את תכליות האסדרה המוצעת.
 - 2.2 BTB ישראל, עוסקת בתחום הלוואות העמיתים Peer to Peer Lending ("הלוואות עמיתים" ו/או "P2P"). החברה הוקמה על-מנת לאפשר לציבור הרחב להשתתף במתן הלוואות לאנשים אשר בבעלותם פעילות עסקית, בעלי עסקים אשר זקוקים להון לשם צמיחה ופיתוח לרבות פיתוח עסקי. החברה הקימה פלטפורמה להלוואות באתר האינטרנט btbisrael.co.il באמצעותה היא מתווכת בין הלווים לבין המלווים. הלווים הם בעלי עסקים קטנים ובינוניים אשר אינם מקבלים מענה הולם מהמערכת הבנקאית בישראל.
 - 2.3 המלווים, הם הציבור הרחב, המחזיק (יחדיו) הון משמעותי ואינו זוכה לתשואה משמעותית על הונו. נכון להיום, הכסף הרב של הציבור מוחזק בפיקדונות שונים, בעיקר בבנקים, ולמעשה, כספי הציבור ניתנים על ידי הבנקים להלוואות לצרכים שונים, על פי

שיקול דעת הבנק. ברם, הבנקים בוחרים להלוות כספים בעיקר ללוויים גדולים ובסכומים גדולים ולא לבעלי עסקים קטנים. האשראי שניתן מייצר רווחי עתק לבנקים מכספי האזרחים. אלה לא זוכים להשתתף ברווחי הבנקים, הגם שמדובר בכספי הפיקדונות של הציבור שניתנים כהלוואות.

2.4 חברות P2P ובהן BTB, נוסדו על מנת להקטין את פער התיווך הזה, ולאפשר לציבור הרחב להלוות כספים ישירות ללוויים, תוך יצירת רווח לשני הצדדים. הפלטפורמה אך מתפעלת את מנגנון גיוס הכספים מהציבור וניתובו ללוויים.

2.5 במסגרת האסדרה שבחוק המוצע נקבעה מתד חובת רישוי לעוסקים בתחום, ומאידך נקבעו כללים ביחס לתפעול וניהול פלטפורמות ה-P2P. עבור העוסקים בתחום ה-P2P השינוי החקיקתי הטמון באימוץ הצעת החוק הוא רחב היקף ומצריך שינויים מערכתיים, תפעוליים, ניהוליים ובראש ובראשונה תקציביים – כל זאת מנת לעמוד בנטל הרגולטורי החדש.

2.6 סעיף הפטורים מחובת רישוי חותר תחת אותן תכליות, בלמים ואיזונים שנקבעו, עקב בצד אגודל בהצעת החוק, ובמחוי יד, או יותר נכון, במחוי סעיף בהצעת החוק עלול הציבור לאבד את אותן תמורות אדירות הגלומות בהסדרת תחום ה-P2P.

2.7 מתן פטור מחובת רישוי לבנקים ולסולקים משמעותה – מתן אפשרות לשחקני האשראי המהותיים ביותר בשוק, אלה שחוששים כי תחום ה-P2P ינגוס ברווחי העתק שהם גורפים כיום, להשתתף בתחום ה-P2P בעצמם. כך, בדלת הראשית, ללא כל מאמץ, מבלי שעברו את המשוכות הקבועות בחוק, מבלי שנדרשו לרישיון, ובראש ובראשונה, מבלי שנדרשו לעמוד בכל אותם תנאים לתפעול וניהול פלטפורמת ה-P2P יוכלו אותם גורמים להשתלט על הבכורה של תחום ה-P2P.

2.8 תחום ה-P2P נועד בראשיתו להתחרות באופן ישיר בגופים הבנקאיים המסורתיים, הן בתחום האשראי והן בתחום הצעה של אפיקי השקעה סולידיים לציבור הרחב. ברור לכל, כי בהענקת הפטור מרישוי, מוענק יתרון מסחרי אדיר לבנקים על פני העוסקים ב-P2P, וזאת, יש לזכור, כאשר הבנקים נהנים כבר היום מיתרון מסחרי מובהק ואינהרנטי, הן בשוק האשראי, והן ממיתוגם הגבוה אצל הציבור הרחב (בכובעו כמשקיע/מלווה).

2.9 מעבר ליתרון המסחרי המובהק במתן פטור לבנקים, יש לתת את הדעת לכך שהיתרון האמור עלול לשמש בנקל ככלי למיגור תחום ה-P2P כולו, שהרי כבר אמרנו, P2P מאיים בבסיסו על רווחי העתק של הבנקים. כך למשל, כל בנק בישראל יוכל אז להקים ולהפעיל פלטפורמת P2P משלו – ללא עמידה בכללים החלים על כל מתחריהם לתחום ה-P2P, שאינם בנקים, וכך, תוך שהם מצויים בניגוד אינטרסים מובהק – יקימו ויפעילו הבנקים פלטפורמות P2P במתכונת מצומצמת – וזאת על מנת לגרום להצפה בשוק של תחום ה-P2P, והשפעה על התחום מבפנים.

2.10 הדבר דומה למתן אפשרות לבנקים לעסוק במכירה ושיווק של ביצים לציבור הרחב מבלי לעמוד בכל הדרישות החוקיות הקיימות כיום על יתר משווקי הביצים בשוק, ובכלל זה, רישיון לשיווק ומכירה של ביצים. במקרה הזה, שמדובר על שמירה על בריאות הציבור – קל להבחין כי מתן היתרון הזה הוא מסוכן, בלתי צודק ובלתי ראוי בעליל. כך גם בתחום ה-P2P – אין הגיון מסחרי או אחר במתן פטור לבנקים מחובת רישוי.

2.11 יתרה מכך, בעוד ששחקני ה-P2P, מנועים באופן עקרוני מלעסוק במתן אשראי בעצמם אלא אם קיבלו היתר מיוחד ועמדו בדרישות של המקפת, הבנקים כגופים העוסקים במתן אשראי – יהיו רשאים, ללא צורך בקבלת אישור מראש, וללא כל תנאי, לעסוק הן במתן אשראי והן ב-P2P בו זמנית. כאן גלום יתרון נוסף ומשמעותי לבנקים במתן פטור מחובת רישוי במתכונתה הנוכחית.

3. בשל ראשוני זה, שבו תחום ה-P2P בארץ נמצא בחיתוליו, אנו מציעים **לאסור לחלוטין מן הבנקים ומן הסולקים לעסוק בתחום ה-P2P**. כן מוצע לאפשר לבנקים ולסולקים לאחר תקופה זמן ממושכת ביותר שלא תפחת מחמש שנים, לאחר שהתבסס תחום הלוואות העמיתים בישראל, לעסוק בתחום ה-P2P באמצעות הקמת חברות בנות בלבד, אך זאת תוך עמידה בכל הדרישות החקיקתיות הקיימות לעוסקים בתחום ה-P2P שאינם בנקים, ללא סיג או הקלה, ובכלל זה, הוצאת רישיון כדין. כל זאת תוך הקפדה יתרה עם אותן חברות בנות, על כך שהן אינן פועלות בתחום ה-P2P תוך ניצול לרעה של מעמדם של שולחיהם הבנקים – באופן העלול להפחית את התחרות בשוק.

לסיום

4. האפשרויות שמציע תחום ה-P2P יוצרות גיוון בשוק האשראי ומאפשרות מימון זמין לבעלי העסקים הקטנים ולצרכן הביתי, וכן, הגברת התחרות במערכת הבנקאית. חשוב שהצעת החוק, תביא, כפי שביקשתם להשיג מלכתחילה, לעידוד והגברת השימוש בפלטפורמות ה-P2P, ולא מתן יתרונות מובהקים כבר ראשית הדרך לשחקנים משמעותיים בתחום האשראי, יתרונות שיש בהם כדי לעקר מתוכן את כל ההישגים המרשימים שיושג בהסדר תחום ה-P2P.

5. לעמדתנו, יש לאפשר לפלטפורמות הקיימות וכאלו שיקומו הגנת ינוקא בא ייקבע כי לתקופת 5 השנים הקרובות אין לאפשר לבנק להקים פלטפורמות P2P בעצמו או באמצעות חברה בת. שכן, מה ימנע מבנק להקצות מיליארד ש"ח אחד לפעילות ולהתנהלת באופן לא כלכלי לרבות מחירים טורפניים בתקופת ההקמה באופן שהפלטפורמות הקיימות לא יוכלו לשרוד. על כן, אין לאפשר לבנקים הקמת פלטפורמות P2P רק משום היותם בנקים וללא פיקוח וקיום ספציפי של החוק. שאז, הם לא יהיו מפוקחים – לא יכולה להיות מחלוקת כי מדובר בפיקוח שונה. לחלופין בלבד,

BTB
Be The Bank
ISRAEL

ירצו, יתכבדו ויקימו חברה בת שתבקש רישיון (או שתהא פטורה מבקשה לרישיון) אך תהא כפופה למפקחת על שוק ההון ובהקשר זה יקבלו גם את אישור הממונה על ההגבלים העסקיים.

6. נבקש להופיע בפני הוועדה על-מנת לפרט ולסייע בעיצוב התיקון המוצע.

בברכה,

שלומי תורג'מן, עו"ד

מנכ"ל (משותף)

בי טי בי מקשרים הלוואות

בישראל בע"מ